

Ritme desbocat en la nit més màgica

Text > MIRACLE SALA

La nit del gall o de Nadal és un d'aquells moments en què el món —almenys l'occidental— es paralitza al voltant d'una taula ben assortida o d'un tronc màgic, si més no a Catalunya. Els serveis públics, i molts de privats, deixen de funcionar; els carrers són buits; tot sembla quiet, tant si et prens la nit de manera religiosa com si no. Aquesta és la nit que viu el protagonista de la darrera novel·la de Jordi Dausà, *La nit del gall*. En Matt, un professor irlandès seixantí enganxat als blocadors omega, arriba a l'aeroport (de Girona, encara que no es digui), on l'espera una amiga que el porta fins a casa per celebrar-hi el sopar de Nadal. Abans i durant el trajecte en cotxe ja advertim la tendència juganera de l'autor de fer-nos anar per suburbis, carreteres secundàries i salts amunt i avall del temps, rememorant joventuts de birres entre la veu d'un robot que ho sap tot i que per això es diu Sofia ('saviesa' en grec). Potser per això també Dausà ha inclòs unes paraules d'Atena, la deessa de la saviesa, a l'inici de la novel·la: «Pateix les teves desventures en silenci, i aguanta les violències i els ultratges dels homes». La citació és de l'*Odissea*, i sí, el viatge d'en Matt és ple d'aventures i perills com el d'Ulisses. Quan arriba a casa l'amiga, en Matt descobreix que

la maleta que porta no és la seva i que a dins, a més, hi ha un paquet sospitos. A partir d'aquest fet, comença la fugida, amb giragonses físiques, però sobretot mentals, amb una òrbita molt clara i difícil, amb referències múltiples als herois i les gestes homèriques, amb troians inclosos. Per a Dausà, com per a Homer, el que compta és el recorregut, no pas la destinació. I un llenguatge ric per explicar-ho.

L'autor estructura l'obra hàbilment, amb un principi que s'arrodoneix al final i una filera d'episodis que omplen aquest suculent entrepà literari amb títols evocadors de la tradició nadalenca («Bones festes», «El foc de la llar», «Els regals del tió...»), carregats, però, de matèria explosiva i impactant, i que xoquen amb un món quasi distòpic en el qual els drons i la hipervigilància són la normalitat. En Matt configura el tipus d'antiheroi que l'escriptor cassanenc acostuma a fer aparèixer a les seves obres: un home de mitjana edat culte i solitari, amb alguna addicció, que observa amb nostàlgia i ironia la modernitat des d'atmosferes sòrdides i perifèriques. Cal afegir-hi la seva obsessió per la persecució i la vigilància continuada.

L'anècdota de trobar un objecte estrany entre l'equipatge personal em va recordar de seguida el *thriller* psicolò-

A *S'obre el teló* hi ha alguns contes de mal gust i alguns de molt mal gust, definitivament desagradables. Com el maltractador que espera la dona per matar-la. Bastants relats, per no dir tots, són una autèntica anada d'olla que fa que ens fem un fart de riure o ens posem les mans al cap, però que també ens entendrim. Com la història dels dos esquelets que es prometen amor etern en un cementiri. Com el diàleg entre els dos maniquins abans de la temporada de rebaixes. Bardera sempre ens desconcerta. Potser perquè necessita descol·locar-se a l'hora

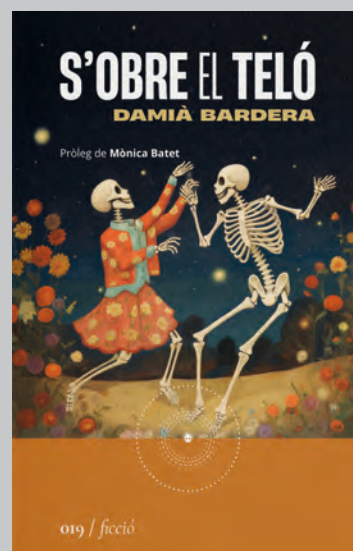
d'escriure. I en aquest flirteig amb el teatre, fa l'efecte que l'autor sempre necessita jugar per no avorrir-se.

La majoria de crítics literaris lamenten que Bardera, un autor sens dubte prolífic, és poc conegut per l'anomenat «gran públic». Alguns ara opinen que *S'obre el teló* entusiasmarà els convençuts de la seva literatura, tot i que, d'altra banda, potser farà tirar enrere nous lectors. Però, malgrat aquestes opinions i les advertències de l'autor, a molts ens costa d'entendre com aquest llibre s'ha passat sis anys en un calaix —o en una carpeta a l'ordinador— abans de sortir a la llum.

DAUSÀ, Jordi. *La nit del gall*. Barcelona: La Campana, 2023. 192 p.

gic *Sola en la foscor* (Wait until dark), en què Audrey Hepburn encarna el personatge d'una noia cega a l'apartament de la qual amaguen, sense que ella ho sàpiga, una nina plena de droga. A part de l'anècdota inicial, l'obra de Dausà comparteix amb la pel·lícula del 1967 la dosi equilibrada de qualitat artística i intriga que absorbeix el lector fins a la darrera pàgina, i que fa que encara bufi, de la cursa i l'emoció. Correu, com fa el protagonista, però vosaltres no per fugir, sinó per anar a comprar la novel·la.

BARDERA, Damià. *S'obre el teló*. Barcelona: La Segona Perifèria, 2023. 172 p.